

## Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-802/18 - 1

### Sprawa C-802/18

#### Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

##### Data wpływu:

19 grudnia 2018 r.

##### Oznaczenie sądu odsyłającego:

Conseil supérieur de la Sécurité sociale (Luksemburg)

##### Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

17 grudnia 2018 r.

##### Wnosząca apelację:

Caisse pour l'avenir des enfants (dawniej Caisse nationale des prestations familiales)

##### Druga strona postępowania apelacyjnego:

FV

GW

---

[...] [Or. 2]

Pismem złożonym w sekretariacie Conseil supérieur de la sécurité sociale (wysokiej rady ds. zabezpieczenia społecznego) w dniu 29 grudnia 2017 r. Caisse pour l'avenir des enfants (krajowa kasa ds. przyszłości dzieci) wniosła apelację od orzeczenia wydanego przez Conseil arbitral de la sécurité sociale (radę arbitrażową ds. zabezpieczenia społecznego) w dniu 17 listopada 2017 r., w sprawie toczącej się między nią a małżonkami FV i GW, [...], w którym to orzeczeniu uznano zasadność odwołania w zakresie obejmującym żądanie utrzymania w mocy dodatku rodzinnego na rzecz HY po dniu 31 lipca 2016 r. [...].

[...]

[...] [przebieg postępowania] Conseil supérieur wydała na rozprawie w tym dniu [...] następujące orzeczenie:

Na mocy decyzji [...] z dnia 8 listopada 2016 r. Caisse pour l'avenir des enfants (zwana dalej „CAE”) stwierdziła na podstawie art. 67 i 68 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz nowych art. 269 i 270 kodeksu zabezpieczenia społecznego, mających zastosowanie począwszy od wejścia w życie ustawy z dnia 23 lipca 2016 r. w sprawie reformy świadczeń rodzinnych, czyli od dnia 1 sierpnia 2016 r., że FV nie jest już uprawniony, począwszy od dnia 1 sierpnia 2016 r., do dodatku rodzinnego na dziecko HY, urodzone w dniu 5 grudnia 2000 r. i wychowywane w jego gospodarstwie domowym od lipca 2008 r., ze względu na to, że dziecko pochodzące z poprzedniego związku GW nie pozostaje z FV w stosunku pokrewieństwa i że [w rezultacie] nie FV jest członkiem jego rodziny i nie przysługuje mu na nie luksemburski dodatek rodzinny.

Conseil arbitral de la sécurité sociale (rada arbitrażowa ds. zabezpieczenia społecznego), do której FV wniósł odwołanie [...], w orzeczeniu z dnia 17 listopada 2017 r. [...] uznała jego odwołanie za zasadne w zakresie, w jakim zmierza ono do utrzymania w mocy dodatku rodzinnego na rzecz dziecka HY po dniu 31 lipca 2016 r.

Orzeczenie Conseil arbitral de la sécurité sociale opierało się na uznaniu, że luksemburskie świadczenia rodzinne stanowią przywilej socjalny w rozumieniu art. 7 pkt 2 rozporządzenia UE nr 492/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii, że koniecznie odnoszą się do samego wykonywania działalności zarobkowej ze względu na fakt, w szczególności, że aby je otrzymać wnoszący odwołanie powinien być pracownikiem [Or. 3] podlegającym ustawodawstwu luksemburskiemu, a także że nie należy rozróżniać sytuacji, w której wspomniany przywilej socjalny przekłada się, tak jak w dziedzinie świadczeń rodzinnych, na prawo samego dziecka, na które wspomniany przywilej przysługuje, czy też na prawo do przyznania tych świadczeń wnioskodawcy, który przyjmuje na siebie obowiązki związane z dzieckiem i który podlega luksemburskiemu ustawodawstwu socjalnemu, niezależnie od tego, czy jest on pracownikiem krajowym czy też nie. Ponadto Conseil arbitral de la sécurité sociale stwierdziła, że różnica w odniesieniu do systemu mającego zastosowanie w zależności od miejsca zamieszkania danego dziecka, a w rezultacie, pośrednia, ale nieunikniona różnica w odniesieniu do systemu w zakresie przyznania przywilejów socjalnych uprawnionemu do dodatków rodzinnych w zależności od tego, czy chodzi o pracownika krajowego w sytuacji, w której dziecko małżonka, które pozostaje na jego utrzymaniu, ma miejsce zamieszkania w Luksemburgu, czy też pracownika przygranicznego, jeśli dziecko jego małżonka, które pozostaje na jego utrzymaniu, nie ma miejsca zamieszkania w Luksemburgu, lecz w państwie członkowskim pochodzenia wspomnianego pracownika przygranicznego, jest sprzeczna z zasadą równości w zakresie udzielania przywilejów socjalnych obowiązującą pomiędzy

pracownikami krajowymi a pracownikami pochodzącymi z innych państw członkowskich, o której mowa w art. 7 pkt 2 rozporządzenia UE nr 492/2011. Dodatkowo doprecyzowała, że nawet jeśli art. 1 lit. i) ust. 1 ppkt (i) oraz art. 1 lit. i) ust. 3 rozporządzenia WE nr 883/2004 odsyła do ustawodawstwa krajowego państwa członkowskiego w celu zdefiniowania [pojęcia] członka rodziny, należy odstąpić od stosowania przywołanej ustawy krajowej, a mianowicie art. 270 kodeksu zabezpieczenia społecznego w jego brzmieniu obowiązującym od dnia 1 sierpnia 2016 r. w zakresie, w jakim przepis ten byłby niezgodny z art. 7 pkt 2 rozporządzenia 492/2011.

Pismem złożonym w dniu [...] 29 grudnia 2017 r. CAE w sposób prawidłowy wniosła apelację od wspomnianego wyroku, kwestionując uznanie świadczeń rodzinnych za przywilej socjalny, którego dokonała Conseil arbitral de la sécurité sociale, podnosząc, że jej zdaniem powyższe rozumowanie nie jest ani uzasadnione, ani zgodne z ustawodawstwem europejskim, jak również utrzymuje różnicę systemową pomiędzy sytuacjami faktycznymi i prawnymi, które nie są porównywalne. [Ponadto], zdaniem skarżącej Conseil arbitral de la sécurité sociale nie uwzględniła obiektywnych okoliczności, które mogłyby uzasadnić podnoszoną różnicę w traktowaniu. [...]. [CAE wnosi] posiłkowo [o] przedłożenie następujących pytań prejudycjalnych:

*„Czy luksemburski dodatek rodzinny przyznawany na podstawie art. 269 i 270 code de la sécurité sociale (kodeksu zabezpieczenia społecznego) może być uznany za przywilej socjalny w rozumieniu art. 45 TFUE oraz art. 7 ust. 2 rozporządzenia [Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)] nr 492/2011 [z dnia 5 kwietnia 2011 r.] w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii?*

*Czy w razie takiego uznania, definicja członka rodziny mająca zastosowanie na podstawie art. 1 lit. i) rozporządzenia nr 883/2004 stoi na przeszkodzie rozszerzonej definicji członka rodziny określonej w art. 2 pkt 2) dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady [z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG], w sytuacji, w której ten ostatni przepis wyklucza wszelką autonomię państwa członkowskiego w definiowaniu pojęcia członka rodziny, przeciwnie do tego, co wynika z rozporządzenia w sprawie koordynacji, oraz posiłkowo wyklucza pojęcie głównego ciężaru utrzymania. Czy definicja członka rodziny w rozumieniu art. 1 lit. i) rozporządzenia 883/2004 powinna zatem mieć pierwszeństwo ze względu na jej szczególny charakter w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a w szczególności, czy państwo członkowskie zachowuje właściwość, aby definiować pojęcie członków rodziny dla celów przyznania prawa do dodatku rodzinnego?*

*Czy w razie stosowania art. 2 pkt 2) dyrektywy 2004/38/WE do świadczeń rodzinnych, a ściślej do luksemburskiego dodatku rodzinnego, wykluczenie dziecka małżonka z definicji członka rodziny może zostać uznane za dyskryminację pośrednią, uzasadnioną w świetle krajowego celu [Or. 4] państwa członkowskiego związanego z osobistym prawem dziecka oraz koniecznością ochrony administracji państwa członkowskiego miejsca zatrudnienia, w sytuacji, w której rozszerzenie podmiotowego zakresu stosowania stanowi nieracjonalne obciążenie dla luksemburskiego systemu świadczeń rodzinnych, który eksportuje w szczególności niemal 48% wypłacanych przezeń świadczeń rodzinnych?”.*

[...].

Zgodnie z art. 269 pkt 1 code de la sécurité sociale (kodeksu zabezpieczenia społecznego) „prawo do dodatku rodzinnego przysługuje: a) na swoją rzecz, każdemu dziecku faktycznie i w sposób ciągły zamieszkującemu w Luksemburgu oraz posiadającemu tam miejsce zamieszkania;

b) członkom rodziny, zgodnie z obowiązującym międzynarodowym aktem prawnym, każdej osobie podlegającej ustawodawstwu luksemburskiemu i objętej zakresem stosowania rozporządzeń wspólnotowych lub innej umowy dwu- lub wielostronnej zawartej przez Luksemburg w obszarze zabezpieczenia społecznego i przewidującej wypłatę dodatków rodzinnych stosownie do ustawodawstwa państwa miejsca zatrudnienia. Członkiem rodziny danej osoby jest dziecko należące do grupy rodzinnej tej osoby, określonej w art. 270. Członkowie rodziny, o których mowa w niniejszym przepisie, powinni zamieszkiwać w państwie określonym we wspomnianych rozporządzeniach lub umowach”.

Zgodnie z art. 270 kodeksu zabezpieczenia społecznego, [w brzmieniu] obowiązującym [...] od dnia 1 sierpnia 2016 r., „do celów stosowania art. 269 ust. 1 pkt b) członkami rodziny danej osoby, na rzecz których przysługuje prawo do dodatku rodzinnego, są dzieci pochodzące z małżeństwa, dzieci pozamałżeńskie oraz dzieci adoptowane przez tę osobę”.

Jest bezsporne, że troje dzieci wychowuje się w gospodarstwie domowym pary FV-GW we Francji, czyli dzieci wspólne Elena i Cecilia, jak również HY, urodzona z poprzedniego związku pani GW, a także że do chwili wejścia w życie ustawy z dnia 23 lipca 2016 r. para otrzymywała dodatki rodzinne na rzecz trojga dzieci wychowujących się w ich gospodarstwie domowym ze względu na fakt, że FV posiada status pracownika przygranicznego. Począwszy od daty wejścia w życie wspomnianej ustawy w dniu 1 sierpnia 2016 r. para nie otrzymuje już dodatku rodzinnego na dziecko HY.

Z wyroku z dnia 2 lutego 2007 r. wydanego przez Tribunal de Grande Instance de Nevers wynika, że wyłączna władza rodzicielska nad dzieckiem HY jest wykonywana przez jego matkę i że w wyniku wyraźnego braku zainteresowania ojca biologicznego i zaniechania przez niego zapłaty alimentów w wysokości

155 EUR miesięcznie, nie zostało mu przyznane ani prawo do osobistej styczności z dzieckiem, ani prawo do pobytu dziecka u niego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa Unii oraz umowami międzynarodowymi art. 269 pkt b) kodeksu zabezpieczenia społecznego ustanawia prawo do dodatku rodzinnego przysługujące pracownikom obowiązkowo podlegającym luksemburskiemu systemowi zabezpieczenia społecznego jak również członkom ich rodziny. Z wyjątkiem umów dwustronnych, które w sposób wyraźny przewidują wypłatę świadczeń rodzinnych w państwie miejsca zamieszkania dzieci, prawodawstwo Unii, a w szczególności rozporządzenie nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ustanawia prymat zatrudnienia w stosunku do miejsca zamieszkania i wprowadza zasady pierwszeństwa pomiędzy państwami członkowskimi. [Or. 5] CAE w swojej apelacji podkreślała okoliczność, że świadczenia rodzinne podlegają zatem rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego (nr 883/2004), które dotyczy nie harmonizacji, ale koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, pozwalając na dalsze istnienie odrębnych systemów krajowych (wyrok z dnia 19 września 2013 r., Brey, C-140/12, EU:C:2013:565), a wspomniane rozporządzenie odsyła do ustawodawstw krajowych w zakresie definicji „członka rodziny”, a więc udzielanie dodatków rodzinnych wyłącznie na dzieci biologiczne lub adopcyjne [pracownika] nie stanowi przywileju socjalnego.

Na poparcie swojej argumentacji CAE przywołuje w szczególności wyrok z dnia 22 października 2015 r. w sprawie Trapkowski (C-378/14, EU:C:2015:720), w którym określono ramy prawne prawa Unii w odniesieniu do rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, w oparciu o definicję członka rodziny wynikającą z ustawodawstwa, na podstawie którego świadczenia zostały przyznane, w którym to wyroku Trybunał przypomina (pkt 40), że do właściwych organów krajowych należy określenie, jakim osobom, zgodnie z prawem krajowym, przysługuje prawo do świadczeń rodzinnych.

Na zakończenie CAE podnosi, że jeśli zachodzi w niniejszej sprawie dyskryminacja pośrednia, to służy ona zagwarantowaniu realizacji słusznego celu, a [w rezultacie] jest uzasadniona ze względu na wyjątkową sytuację Luksemburga, który zdaniem CAE eksportuje ponad 48% swoich świadczeń rodzinnych, co stanowi najwyższy wskaźnik w Unii, a Austria znajduje się na drugim miejscu ze wskaźnikiem 6,2%.

Wreszcie, CAE jest zdania, że utrzymanie w mocy wydanego orzeczenia prowadziłoby do podważenia samych podwalin zasad koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego [...].

FV i GW [podtrzymują stanowisko] [...], że celem prawa socjalnego UE jest, aby obywatele Unii legalnie przebywający w innym państwie członkowskim nie byli traktowani w odmienny i dyskryminacyjny sposób w porównaniu do obywateli danego państwa. Zasada równego traktowania ustanowiona na poziomie UE



skutkuje tym, że obywatele Unii, którzy przemieszczają się do innego państwa członkowskiego, powinni mieć prawo do świadczeń socjalnych, do przywilejów socjalnych i podatkowych oraz do pomocy społecznej, które już przysługują w przyjmującym państwie członkowskim obywatelom krajowym. Pomoc społeczna powinna obejmować całość dodatków, które mają na celu nie tylko zaspokojenie podstawowych potrzeb jednostek, ale również umożliwienie im sprostania szczególnym okolicznościom życiowym.

I tak, wnoszą oni, na zasadzie analogii, o zastosowanie tego samego rozumowania prawnego, co przyjęte przez Trybunał w wyroku z dnia 15 grudnia 2016 r., *Depesme i in.* (od C-401/15 do C-403/15, EU:C:2016:955), zgodnie z którym dzieci małżonka lub partnera zarejestrowanego w danym państwie przyjmującym pracownika przygranicznego mogą być uznane za dzieci wspomnianego pracownika w celu uzyskania możliwości skorzystania z prawa do pomocy finansowej na kontynuację ich studiów wyższych, uznanej za przywilej socjalny [w rozumieniu] art. 7 [ust.] 2 rozporządzenia.

W powyższym wyroku Trybunał w szczególności stwierdził (pkt 60), że status członka rodziny pozostającego na utrzymaniu jest wynikiem sytuacji faktycznej, której ocena jest zadaniem państwa członkowskiego oraz, w stosownych przypadkach, sądów krajowych, i może tym samym wynikać – w sytuacji gdy dotyczy to sytuacji dziecka współmałżonka lub uznanego na podstawie przepisów prawa partnera tego pracownika [...] – [Or. 6] z obiektywnych czynników, takich jak istnienie wspólnego gospodarstwa domowego pracownika i studenta, bez konieczności określenia przyczyn wkładu pracownika przygranicznego w utrzymywanie studenta, ani obliczania jego dokładnego rozmiaru. Trybunał przypomina, że w odniesieniu do obywatelstwa Unii dzieci są definiowane jako bezpośredni zstępni w wieku poniżej dwudziestu jeden lat lub pozostający na utrzymaniu, jak również bezpośredni zstępni małżonka lub partnera.

Trybunał orzekł, że „Wykładni art. 45 TFUE i art. 7 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii należy dokonywać w ten sposób, że przez dziecko pracownika przygranicznego, które może pośrednio korzystać z określonych w tym ostatnim przepisie przywilejów socjalnych, takich jak finansowanie nauki w szkole wyższej przyznane przez państwo członkowskie dzieciom pracowników wykonujących aktywność zawodową lub pracowników, którzy wykonywali taką aktywność w tym państwie, rozumie się nie tylko dziecko posiadające więź filiacyjną z tym pracownikiem, lecz również dziecko współmałżonka lub zarejestrowanego partnera tego pracownika, w sytuacji gdy ten ostatni ma udział w utrzymywaniu tego dziecka. Ten ostatni wymóg wynika z sytuacji faktycznej, której ocena jest zadaniem organów administracji oraz, w stosownych przypadkach, sądów krajowych, przy czym nie jest konieczne ustalanie powodów tego udziału ani obliczanie jego dokładnego rozmiaru”.

Mając na uwadze przedstawioną problematykę oraz zaprezentowane argumenty, należy [...] skierować do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytania prejudycjalne [...] sformułowane w niniejszym postanowieniu odsyłającym.

### **Z powyższych względów**

Conseil supérieur de la sécurité sociale (wysoka rada ds. zabezpieczenia społecznego, Luksemburg)

[...], postanawia skierować do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania prejudycjalne:

*„Czy luksemburski dodatek rodzinny przyznawany na podstawie art. 269 i 270 code de la sécurité sociale (kodeksu zabezpieczenia społecznego) może być uznany za przywilej socjalny w rozumieniu art. 45 TFUE oraz art. 7 ust. 2 rozporządzenia [Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)] nr 492/2011 [z dnia 5 kwietnia 2011 r.] w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii?*

*Czy w razie takiego uznania, definicja członka rodziny mająca zastosowanie na podstawie art. 1 lit. i) rozporządzenia nr 883/2004 stoi na przeszkodzie rozszerzonej definicji członka rodziny określonej w art. 2 pkt 2) dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady [z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniająca rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylająca dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG], w sytuacji, w której ten ostatni przepis wyklucza wszelką autonomię państwa członkowskiego w definiowaniu pojęcia członka rodziny, przeciwnie do tego, co wynika z rozporządzenia w sprawie koordynacji, oraz posiłkowo [Or. 7] wyklucza pojęcie głównego ciężaru utrzymania. Czy definicja członka rodziny w rozumieniu art. 1 lit. i) rozporządzenia 883/2004 powinna zatem mieć pierwszeństwo ze względu na jej szczególny charakter w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a w szczególności, czy państwo członkowskie zachowuje właściwość, aby definiować pojęcie członków rodziny dla celów przyznania prawa do dodatku rodzinnego?*

*Czy w razie stosowania art. 2 pkt 2) dyrektywy 2004/38/WE do świadczeń rodzinnych, a ściślej do luksemburskiego dodatku rodzinnego, wykluczenie dziecka małżonka z definicji członka rodziny może zostać uznane za dyskryminację pośrednią, uzasadnioną w świetle krajowego celu państwa członkowskiego związanego z osobistym prawem dziecka oraz koniecznością ochrony administracji państwa członkowskiego miejsca zatrudnienia, w sytuacji, w której rozszerzenie podmiotowego zakresu stosowania stanowi nieracjonalne obciążenie dla luksemburskiego systemu świadczeń rodzinnych, który eksportuje w szczególności niemal 48% wypłacanych przezeń świadczeń rodzinnych?”*

[...] [podpisy]